

Secció I. Disposicions generals

ADMINISTRACIÓ DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA CONSELLERIA DE TRANSICIÓ ENERGÈTICA, SECTORS PRODUCTIUS I MEMÒRIA DEMOCRÀTICA

1519

Ordre 5/2023 del conseller de Transició Energètica, Sectors Productius i Memòria Democràtica per la qual s'aprova el Repertori d'Oficis Artesans de les Illes Balears

El Repertori d'Oficis Artesans de les Illes Balears va ser inicialment recollit en l'Ordre de la Conselleria de Comerç i Indústria de 9 de desembre de 1985, la qual s'ha anat modificant per diferents ordres de la Conselleria de Comerç i Indústria, entre d'altres, per les de 19 de desembre de 1986, de 28 de maig de 1993, de 9 de novembre de 1993, de 14 de febrer de 1997, de 9 de maig de 1997, de 3 de novembre de 2004 i de 8 de febrer de 2011.

La revisió i actualització del Repertori d'Oficis Artesans justifica la creació d'un nou repertori, actualitzat i adaptat a la situació actual del sector, que ha de substituir el que va ser aprovat fa més de 35 anys.

La Llei 4/1985, de 3 de maig, d'ordenació de l'artesania, determina el marc normatiu pel qual s'ha de regir aquest sector, ateses les característiques específiques que presenta en l'àmbit de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

El Decret 103/2000, de 7 de juliol, pel qual es regulen la composició i les funcions de la Comissió d'Artesania de les Illes Balears, estableix, en l'article 3, com a funció pròpia d'aquest òrgan col·legiat, «elaborar i actualitzar el Repertori d'Oficis Artesans».

El Decret 41/2014, de 5 de setembre, estableix els principis generals del procediment per a obtenir la carta d'artesà o artesana, la carta de mestre artesà, el document de qualificació artesanal i la carta de mestre artesà honorífic.

El Decret 80/2010, de 18 de juny, sobre el traspàs al Consell Insular de Mallorca de les funcions i els serveis inherents a les competències pròpies d'aquesta institució insular que actualment exerceix l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears en matèria d'artesania i de foment de la competitivitat, la capacitat i el desenvolupament de les empreses artesanes, estableix, en la lletra c) 1.3 de l'annex, que entre les funcions i serveis que es reserva l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, es troba «el manteniment, l'actualització, la difusió del Repertori d'Oficis Artesans de la comunitat autònoma, a proposta dels consells insulars». En el mateix sentit, en la lletra d) 1.2, en relació amb les funcions i serveis en què han de concórrer les administracions autonòmica i insular, disposa que «la formació i l'actualització del repertori d'oficis artesanals, de competència de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, s'ha d'establir d'acord amb la proposta dels consells insulars».

La Llei 8/1999, de 12 d'abril, d'atribució de competències als consells insulars de Menorca i d'Eivissa i Formentera en matèria d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Artesania, recull en l'article 5 que, no obstant l'atribució de competències que a favor dels consells insulars de Menorca i d'Eivissa i Formentera estableix l'article anterior en matèria d'artesania, el Govern de les Illes Balears es reserva, entre d'altres, la potestat de gestionar la matèria d'artesania quan afecti més d'una illa.

D'acord amb tot l'anterior, la Comissió d'Artesania de les Illes Balears, en la sessió de 14 de juliol de 2021, finalment va aprovar un esborrany de nou Repertori d'Oficis Artesans de les Illes Balears, a iniciativa del Consell de Mallorca —que prèviament havia presentat la proposta per modificar el repertori—, amb l'objectiu de revisar-ne el contingut i donar una major coherència i unitat a la relació d'oficis artesans a les Balears, actualitzar-ne les definicions i adaptar-lo a la nova realitat social del gremi artesanal.

La Comissió d'Artesania, conscient de la importància del repertori per a l'ordenació del sector artesà i de potenciar-lo posteriorment, ha aprovat la nova llista, en la qual tenen cabuda tots els artesans i artesanes que exerceixen el seu ofici al territori de les Illes Balears.

La Comissió ha proposat també que el repertori tenguí un caràcter revisable, per tal que sigui possible eliminar aquells oficis que en el futur desapareguin definitivament o s'industrialitzin, o bé que s'hi puguin afegir els nous que, si s'escau, apareguin.

Pel que fa al procediment d'elaboració de les disposicions generals, la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, dedica el títol VI a la regulació de la iniciativa legislativa i de la potestat normativa de les administracions públiques, la qual recull, entre d'altres qüestions, en l'article 129, i amb caràcter bàsic, els principis de bona regulació als quals s'han d'ajustar les administracions públiques.

En aquest sentit, aquesta Ordre respon al principi de necessitat i eficàcia, el qual està justificat per l'existència de raons d'interès general, que

justifiquen la creació d'un nou Repertori, actualitzat i adaptat a la situació actual del sector, que ha de substituir un repertori que va ser aprovat fa més de 35 anys. Es tracta d'una necessitat que es venia detectant des de fa anys per manca de coherència i unitat en el Repertori ara vigent, tant en els criteris d'inclusió dels oficis com en les seves definicions.

En l'actualitat, el Repertori d'Oficis Artesans de les Illes Balears està recollit en l'Ordre de la Conselleria de Comerç i Indústria de 9 de desembre de 1985, la qual s'ha anat modificant per diferents ordres de la Conselleria de Comerç i Indústria, entre d'altres, per les del 19 de desembre de 1986, del 28 de maig de 1993, del 9 de novembre de 1993, del 14 de febrer de 1997, del 9 de maig de 1997, del 3 de novembre de 2004, i del 8 de febrer de 2011.

Malgrat les modificacions esmentades en l'Ordre de la Conselleria de Comerç i Indústria de 9 de desembre de 1985 que regula el Repertori d'Oficis Artesans de les Illes Balears, durant tots aquests anys han aparegut nous oficis, han canviat molts dels ja existents i altres han desaparegut; per tant, ens trobam davant una realitat bastant diferent a la que hi havia en l'any 1985 quan es va aprovar aquest Repertori d'Oficis Artesans de les Illes Balears, de tal forma que ja no és suficient amb fer modificacions puntuals, sinó que es fa del tot necessari aprovar un nou Repertori, actualitzat i adaptat a la realitat del sector i de les circumstàncies socials, d'acord amb les necessitats detectades respecte a la regulació dels oficis artesans a les Illes Balears.

Així mateix, la norma s'adequa al principi de proporcionalitat, atès que la iniciativa que es proposa conté la regulació imprescindible per atendre la necessitat que ha de cobrir.

D'igual manera, es compleix el principi de seguretat jurídica, perquè aquesta iniciativa normativa s'exerceix en coherència amb la resta de l'ordenament jurídic.

Respecte el principi de transparència, s'ha possibilitat l'accés senzill, universal i actualitzat a la normativa en vigor i els documents propis del seu procés d'elaboració, en els termes que estableix l'article 7 de la Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, amb una clara definició d'objectius i justificació en el projecte del text normatiu i possibilitant que els destinataris potencials hagin tingut una participació activa en l'elaboració mitjançant els processos de sotmetiment a audiència i a informació pública.

Finalment, la norma s'adequa al principi d'eficiència, perquè per tal de racionalitzar la gestió dels recursos públics l'ordre no preveu càrregues administratives innecessàries o accessòries per a la consecució dels objectius finals.

Per tot això, fent ús de les atribucions que em confereix l'article 46.2 de la Llei 1/2019, de 31 de gener, del Govern de les Illes Balears, a proposta de la Comissió d'Artesania de les Illes Balears i d'acord amb el Consell Consultiu de les Illes Balears, dicta la següent

ORDRE

Article únic

Objecte

S'aprova el Repertori d'Oficis Artesans de les Illes Balears que s'inclou com a annex a aquesta Ordre.

El Repertori d'Oficis Artesans té caràcter revisable, i es pot revisar a proposta dels consells insulars i amb l'aprovació de la Comissió d'Artesania de les Illes Balears.

Disposició derogatòria única

Normes derogades

Queda derogada l'Ordre de la Conselleria de Comerç i Indústria de 9 de desembre de 1985 per la qual s'aprova el Repertori d'Oficis Artesans de les Illes Balears, així com totes les disposicions del mateix rang o inferior que s'hi oposin, contradiguin o siguin incompatibles amb el que disposa aquesta Ordre.

Disposició final única

Entrada en vigor

Aquesta Ordre entrarà en vigor l'endemà de la publicació en el Butlletí Oficial de les Illes Balears.

Palma, (signat electrònicament: 22 de febrer de 2023)

El conseller de Transició Energètica Sectors Productius i Memòria Democràtica

Juan Pedro Yllanes Suárez

ANNEX 1
Repertori d'oficis artesans de les Illes Balears

RELACIÓ PER FAMÍLIES:

I. ARTS DE LA MAR:

1. CALAFATADOR/A
2. CONSTRUCTOR/A DE PLANXES (shapers)
3. MESTRE/A D'AIXA
4. REHABILITADOR/A D'EMBARCACIONS
5. REMOLAR
6. VELER/A
7. XARXER/A

II. ARTS GRÀFIQUES I PAPER:

8. DIBUIXANT
9. ENQUADERNADOR/A
10. FOTÒGRAF/A ANALÒGIC/A
11. GRAVADOR/A ESTAMPADOR/A
12. PAPERER/A
13. RETOLISTA
14. IMPRESSOR/A DE SERIGRAFIA

III. ARTS NATURALS:

15. ASSECADOR/A DE FLORS I PLANTES
16. CERER/A
17. DESTIL·LADOR/A D'ESSÈNCIES
18. FLORISTA
19. JARDINER/A
20. PERFUMER/A
21. SABONER/A
22. COSMÈTIC/A NATURAL

IV. ARTS PLÀSTIQUES:

23. BETLEMISTA
24. CAMPANER/A DE COPINYES
25. CARASSER/A
26. DAURADOR/A
27. ESCULTOR/A
28. MODELISTA
29. PINTOR/A

V. FANG:

30. CERAMISTA
31. ESCUDELLER/A
32. GERRER/A
33. OLLER/A
34. TEULER/A
35. FIGURER/A
36. SIURELLER/A

VI. FIBRES VEGETALS:

37. CORDADOR/A DE CADIRES

- 38. CORDER/A - CORDONER/A
- 39. MENESTRAL/A DE LES FIBRES VEGETALS
- 40. ESPARTER/A
- 41. LLATER/A

VII. FUSTA:

- 42. BOTER/A
- 43. FUSTER/A GROLLER/A
- 44. FUSTER/A PRIMATER/A
- 45. MARQUETER/A
- 46. REPARADOR/A DE MOBLES
- 47. TORNER/A DE FUSTA

VIII. METALL:

- 48. ESMOLADOR/A
- 49. MENESTRAL/A DE METALLS D'ALITGE
- 50. FERRADOR/A
- 51. FERRER/A
- 52. FORJADOR/A
- 53. FONEDOR/A
- 54. GANIVETER/A
- 55. LLAUNER/A
- 56. PICAROLER/A
- 57. SERRALLER/A
- 58. TORNER/A DE METALLS

IX. MULTIDISCIPLINÀRIA:

- 59. MENESTRAL/A INTERDISCIPLINARI/ÀRIA
- 60. ATTREZZISTA
- 61. CARACTERITZADOR/A DE PERSONATGES
- 62. EMMOTLLADOR/A
- 63. FABRICANT DE JOGUINES
- 64. REHABILITADOR/A DE VEHICLES
- 65. CARBONER/A

X. MESURES DEL TEMPS:

- 66. RELLOTGER/A

XI. MÚSICA:

- 67. AFINADOR/A
- 68. CONSTRUCTOR/A D'INSTRUMENTS MUSICALS DE PERCUSSIÓ
- 69. CONSTRUCTOR/A D'INSTRUMENTS MUSICALS DE TECLA
- 70. CONSTRUCTOR/A D'INSTRUMENTS MUSICALS DE VENT DE FUSTA
- 71. CONSTRUCTOR/A D'INSTRUMENTS MUSICALS DE VENT DE METALL
- 72. CONSTRUCTOR/A D'INSTRUMENTS MUSICALS DE VENT MECÀNIC. ORGUENER
- 73. CONSTRUCTOR/A D'INSTRUMENTS MUSICALS TRADICIONALS (INSTRUMENT)
- 74. VIOLER/A – LUTIER

XII. ORNAMENTACIÓ:

- 75. ARGENTER/A
- 76. BIJUTER/A
- 77. ENCASTADOR/A
- 78. ESMALTADOR/A
- 79. GRAVADOR/A
- 80. JOIER/A

81. LAPIDARI/ÀRIA

XIII. PEDRA I CONSTRUCCIÓ SOSTENIBLE:

- 82. CALCINER/A
- 83. MENESTRAL/A DE MATERIALS PER A LA BIOCONSTRUCCIÓ
- 84. GUIXAIRE
- 85. MESTRE/A D'OBRES EN CONSTRUCCIÓ TRADICIONAL
- 86. CONSTRUCTOR/A DE MOLINS
- 87. MESTRE/A DE PEDRA EN SEC
- 88. MOSAÍCISTA
- 89. PICADOR/A DE PEDRA
- 90. RAJOLER/A
- 91. ELABORADOR/A DE REVESTIMENTS
- 92. EMBLANQUINADOR/A
- 93. TRENCADOR/A DE MARÈS

XIV. PELL I CUIRO:

- 94. ADOBADOR/A DE PELLIS
- 95. CUIRETER/A
- 96. GUARNICIONER/A
- 97. MARROQUINER/A
- 98. ODRER/A
- 99. PELLETER/A
- 100. REPUSSADOR/A
- 101. SELLETER/A

XV. TEIXITS I CONFECCIÓ

- 102. ENFELTRADOR/A
- 103. BRODADOR/A
- 104. CAPELLER/A
- 105. COSIDOR/A
- 106. CREATIU/IVA DE LABORS DE RETALLS (PATCHWORK)
- 107. FILADOR/A
- 108. MATALASSER/A
- 109. MODISTA
- 110. PASSAMANER/A
- 111. PUNTAIRE
- 112. SASTRE/ESSA
- 113. PATRONISTA
- 114. TAPISSER/A
- 115. TEIXIDOR/A D'ALT LLIÇ
- 116. TEIXIDOR/A DE BAIX LLIÇ
- 117. TEIXIDOR/A DE TELES DE LLENGÜES
- 118. TEIXIDOR/A DE PUNT
- 119. TEIXIDOR/A DE TELA EN DRAP I TEIXITS DE TELA DE GONELLA DE BURELL
- 120. TINTORER/A
- 121. TONEDOR/A

XVI. CALÇAT:

- 122. AVARQUER/A
- 123. ESPARDANYER/A
- 124. FORMER/A
- 125. PATRONISTA
- 126. SABATER/A
- 127. TALONER/A

XVII. VIDRE:

- 128. BUFADOR/A DE VIDRE
- 129. VIDRIER/A DE «CANDILÓN»
- 130. VIDRIER/A DE FORN
- 131. VITRALLER/A

XVIII. ALIMENTACIÓ:

- 132. ALAMBINER/A
- 133. AFINADOR/A DE FORMATGES
- 134. APICULTOR/A
- 135. ASSAONADOR/A DE FRUITA SECA
- 136. BUNYOLER/A
- 137. CERVESER/A
- 138. CUINER/A TRADICIONAL
- 139. EMBOTIDOR/A
- 140. ESPECIER/A
- 141. FORMATGER/A
- 142. FORNER/A
- 143. GALETER/A
- 144. GELATER/A
- 145. HERBOLARI/ÀRIA
- 146. LICORER/A
- 147. MELMELADER/A
- 148. MESTRE/A EN FLAONS
- 149. NEULER/A
- 150. PASTISSER/A TRADICIONAL
- 151. SALADOR/A D'OLIVES
- 152. SALINER/A
- 153. SALSER/A
- 154. SEQUER/A
- 155. TAFONER/A
- 156. TORRADOR/A DE CAFÈ
- 157. TORRONER/A
- 158. VINATER/A
- 159. XOCOLATER/A
- 160. ELABORADOR/A D'ORELLETES
- 161. SIFONER
- 162. SUCRER/A CONFITER/A
- 163. CARNISSER/A

I. FAMÍLIA DE LES ARTS DE LA MAR:

Família Arts de la mar

Activitat Construcció d'embarcacions

Ofici Calafatador/Calafatadora

Definició Persona que té per ofici segellar les juntes de les taules que conformen les barques de fusta, especialment les tradicionals, emprant generalment estopa i quitrà.

Família Arts de la mar

Activitat Construcció d'embarcacions

Ofici Constructor de planxes/Constructora de planxes (shaper)

Definició Persona que té per ofici elaborar planxes de surf, de surf de vela i altres tipus de planxes que s'utilitzen per navegar (en el cas de les planxes de surf de vela) o per planar damunt les ones de la mar (en el cas de les planxes de surf). Es coneix les persones que ho fan com a shapers.

Família Arts de la mar

Activitat Construcció d'embarcacions

Ofici Mestre d'aixa/Mestra d'aixa

Definició Persona que té per ofici elaborar i reparar embarcacions de fusta, el seu moblament interior i l'equipament bàsic. L'instrument característic d'aquest tipus de fusteria és l'aixa.

Família Arts de la mar

Activitat Rehabilitació d'embarcacions

Ofici **Rehabilitador d'embarcacions/Rehabilitadora d'embarcacions**

Definició Persona que té per ofici el condicionament d'embarcacions de vela o de motor, respectant els processos de creació, els materials, l'estètica i la funcionalitat pròpia del vaixell, mitjançant tècniques de diferents oficis artesans i l'encreuament de diverses metodologies de treball.

Família Arts de la mar

Activitat Fabricació de remos

Ofici **Remolar**

Definició Persona que té per ofici, en una drassana o a bord d'una embarcació, la fabricació, la conservació i la reparació dels remos.

Família Arts de la mar

Activitat Elaboració de veles

Ofici **Veler/Velera**

Definició Persona que té per ofici fer o adobar veles per a embarcacions.

Família Arts de la mar

Activitat Elaboració de xarxes

Ofici **Xarxer/Xarxera**

Definició Persona que té per ofici elaborar o reparar xarxes i aparells per a la pesca mitjançant el trenat de fibres naturals o sintètiques (incloent-hi qui fabrica nanses per a la pesca).

II. FAMÍLIA DE LES ARTS GRÀFIQUES I PAPER:

Família Arts gràfiques i paper

Activitat Tècniques gràfiques tradicionals

Ofici **Dibuixant**

Definició Persona que té per ofici realitzar figures, imatges o delineació manual amb ajuda d'alguna eina (llapis, pinzell, tableta gràfica...). Té com a característica primordial l'ús del traç o la línia amb tècniques molt variades. En el cas de crear una narrativa seqüencial es tractaria d'un dibuixant de còmic; en el cas de sintetitzar conceptes en una imatge, es tractaria d'un il·lustrador o il·lustradora, ambdós inclosos en la denominació de dibuixant.

Família Arts gràfiques i paper

Activitat Enquadrernació

Ofici **Enquadrernador/Enquadrernadora**
(Relligador, a l'illa de Menorca)

Definició Persona que té per ofici enquadrernar llibres i altres textos impresos, aplegant, cosint o encolant-ne els plecs i cobrint-los amb tapes (en ocasions també fan carpetes o caixes enquadrernades).

Família Arts gràfiques i paper

Activitat Operacions de laboratori analògic

Ofici **Fotògraf analògic/Fotògrafa analògica**

Definició Persona que té per ofici fer les operacions pròpies de laboratori analògic de fotografia, i du a terme el procés fotoquímic que implica l'ús de material fotosensible actiu i la seva estabilització (revelat), per a obtenir i processar imatges. També pot fer les fotografies.

Família Arts gràfiques i paper

Activitat Tècniques gràfiques tradicionals

Ofici **Gravadador/Gravadora estampadora**

Definició Persona que té per ofici elaborar dibuixos gravats sobre diversos suports (metall, fusta, pedra...) i/o l'estampació de les imatges sobre tot tipus de superfícies amb tòrcul o premsa manual. El gravat es pot fer en relleu (xilografia, linòleum) o en buit (punta seca, aiguafort, aiguatinta), en el cas de la litografia es tractaria d'una tècnica planogràfica.

Família Arts gràfiques i paper

Activitat Fabricació de paper

Ofici **Paperer/Paperera**

Definició Persona que té per ofici elaborar fulls fets amb pasta de fibres vegetals, principalment cel·lulosa, mòltes, blanquejades i diluïdes en aigua que es fa assecat i endurir per procediments especials per a la seva obtenció. El paper artesanal es fa full per full.

Família Arts gràfiques i paper

Activitat Retolació artesanal

Ofici Retolista

Definició Persona que té per ofici dissenyar i elaborar anuncis, textos amb lletres dibuixades o logotips de manera manual, que es fan per ser exhibits. L'execució pot ser amb diferents tècniques i estils.

Família Arts gràfiques i paper

Activitat Tècniques gràfiques tradicionals permeogràfiques

Ofici Impressor de serigrafia/Impressora de serigrafia

Definició Persona que té per ofici crear i/o reproduir documents i imatges sobre diferents suports amb una tècnica d'impressió que consisteix a transferir una tinta a través d'una malla microperforada en un marc. El pas de la tinta es bloqueja en les àrees on no hi ha d'haver imatge mitjançant una emulsió o vernís, i queda lliure la zona per on ha de passar la tinta.

III. FAMÍLIA DE LES ARTS NATURALS:

Família Arts naturals

Activitat Assecat plantes

Ofici Assecador de flors i plantes/Assecadora de flors i plantes

Definició Persona que té per ofici assecat flors i plantes amb procediments naturals. Per dur a terme aquestes labors s'han de tenir coneixements bàsics de botànica, així com de l'època i tècnica de recol·lecció. Inclou les persones que a més fan objectes amb aquesta matèria primera, com ara corones, adorns personals o complements de moda.

Família Arts naturals

Activitat Cereria

Ofici Cerer/Cerera

Definició Persona que té per ofici treballar amb cera per a crear productes amb usos diferents, com ara espelmes, fanals, figures, etc. Com a matèria primera s'utilitzen preferentment ceres naturals.

Família Arts naturals

Activitat Destil·lació

Ofici Destil·lador d'essències/Destil·ladora d'essències

Definició Persona que té per ofici elaborar aigües florals (hidrolats) i olis essencials d'arbres i plantes.

Família Arts naturals

Activitat Art floral

Ofici Florista

Definició Persona que té per ofici manipular flors i/o vegetació, tant de cultiu propi com aliè, amb fins ornamentals, tenint en compte les tècniques i el disseny dels diferents tipus de muntatges, l'harmonia dels colors i la sostenibilitat dels productes emprats.

Família Arts naturals

Activitat Jardineria sostenible

Ofici Jardiner/Jardinera

Definició Persona que té per ofici dissenyar i/o tenir cura de jardins i espais naturals d'estil mediterrani, emprant preferentment espècies autòctones i que requereixen un mínim ús d'aigua.

Família Arts naturals

Activitat Producció de cosmètics

Ofici Perfumer/Perfumera

Definició Persona que té per ofici elaborar fragàncies amb aromes agradables, mitjançant la destil·lació o maceració de plantes i flors aromàtiques, amb una sola essència o diverses en harmonia. Ha de complir amb les regulacions relatives a la fabricació i venda de productes cosmètics.

Família Arts naturals

Activitat Producció de cosmètics

Ofici Saboner/Sabonera

Definició Persona que té per ofici elaborar sabó amb processos fets a mà i mitjançant saponificació en fred. Escull les seves matèries

primeres, crea les fórmules dels seus sabons, els fabrica, controla els seus productes acabats, els empaqueta i els comercialitza. Ha de complir amb les regulacions relatives a la fabricació i venda de productes cosmètics.

Família Arts naturals

Activitat Producció de cosmètics

Ofici **Cosmètic natural/Cosmètica natural**

Definició Persona que dissenya i elabora articles de cosmètica natural de manera artesanal. El producte final i el procés d'elaboració ha de comptar amb els registres sanitaris oportuns, així com complir amb qualsevol altra normativa d'aplicació. Ha de conèixer les propietats de les matèries primeres que utilitza.

IV. FAMÍLIA DE LES ARTS PLÀSTIQUES:

Família Arts plàstiques

Activitat Creació i muntatges de betlems

Ofici **Betlemista**

Definició Persona que té per ofici dissenyar i fabricar figures del naixement de Jesús, commemoratives del Nadal i al·lusives als fets narrats en els Evangelis, incloent-hi els artesans i artesanes que elaboren els complements per a les ambientacions (cases, naturalesa, objectes, etc.) i el muntatge del betlem.

Família Arts plàstiques

Activitat Elaboració de campanes de vidre amb flors de copinyes

Ofici **Campaner de copinyes/Campanera de copinyes**

Definició Persona que té per ofici fabricar motius decoratius, principalment florals, realitzats amb copinyes naturals, generalment dins campanes de vidre.

Família Arts plàstiques

Activitat Creació de carasses i caparrots

Ofici **Carasser/Carassera**

Definició Persona que té per ofici dissenyar i fabricar carasses i caparrots, típics de festes populars, generalment, amb una barreja de paper, cola i aigua acolorida.

Família Arts plàstiques

Activitat Aplicació de pans d'or i plata

Ofici **Daurador/Dauradora**

Definició Persona que té per ofici aplicar làmines de pa d'or fi i/o plata a la manera tradicional, sobre una base realitzada amb bol, aplicades amb brotxa polonesa i brunyides amb pedra d'agata.

Família Arts plàstiques

Activitat Escultura

Ofici **Escultor/Escultora**

Definició Persona que té per ofici dissenyar i crear escultures amb qualsevol material, tant orgànic com inorgànic, o amb una combinació de diversos materials, amb coneixements de les tècniques d'execució.

Família Arts plàstiques

Activitat Modelisme

Ofici **Modelista**

Definició Persona que té per ofici elaborar un model original a una escala inferior o superior a la normal per ser utilitzat com a original o model a seguir. Els modelistes treballen a partir de dibuixos o dissenys, amb diferents tipus de material i una àmplia gama d'eines manuals i maquinària per fer models precisos. Inclou qui fa els models sense escala, com els miniaturistes.

Família Arts plàstiques

Activitat Pintura

Ofici **Pintor/Pintora**

Definició Persona que té per ofici dissenyar i pintar, amb diferents tècniques, coses reals o imaginàries, de manera objectiva o abstracta, amb coneixements de les tècniques tradicionals d'execució.

V. FAMÍLIA DEL FANG:

Família Fang

Activitat Ceràmica

Ofici Ceramista

Definició Persona que té per ofici dissenyar i elaborar objectes de caràcter utilitari o decoratiu, conformats amb diferents tipus d'argila revestida amb esmalts vidriats.

Família Fang

Activitat Ceràmica

Ofici Escudeller/Escudellera

Definició Persona que té per ofici elaborar escudelles, recipients i utensilis de fang ferruginós cuit.

Família Fang

Activitat Ceràmica

Ofici Gerrer/Gerrera

Definició Persona que té per ofici elaborar tota mena d'objectes i gerres d'argila calcària cuita.

Família Fang

Activitat Ceràmica

Ofici Oller/Ollera

Definició Persona que té per ofici elaborar greixoneres i cassoles amb fang ferruginós refractari cuit.

Família Fang

Activitat Ceràmica

Ofici Teuler/Teulera

Definició Persona que té per ofici elaborar tota mena de materials per a la construcció en fang cuit.

Família Fang

Activitat Ceràmica

Ofici Figurer/Figureria

Definició Persona que té per ofici dissenyar i elaborar figures de tots els tipus i temes diversos, realitzats amb el modelatge del fang.

Família Fang

Activitat Ceràmica

Ofici Siureller/Siurellera

Definició Persona que té per ofici elaborar siurells típics de Mallorca. Són de fang cuit, pintats i amb un dispositiu per a xiular.

VI. FAMÍLIA DE LES FIBRES VEGETALS:

Família Fibres vegetals

Activitat Cordar cadires

Ofici Cordador de cadires/Cordadora de cadires

(Encordador/a de cadires, a Eivissa i Formentera)

Definició Persona que té per ofici elaborar els seients de les cadires fetes amb corda de bova, espart, pita i d'altres matèries filamentosos.

Família Fibres vegetals

Activitat Elaborar cordes

Ofici Corder/Cordera

Definició Persona que té per ofici confeccionar cordes a partir de diferents fibres vegetals, com espart o cànem; inclou el cordoner/cordonera, que confecciona cordons amb fibres com ara seda, lli, llana o qualsevol altra matèria filamentosa.

Família Fibres vegetals

Activitat Elaborar objectes de fibres vegetals

Ofici Menestral de les fibres vegetals/Menestrala de fibres vegetals

Definició Persona que té per ofici elaborar tot tipus d'objectes amb fibres vegetals: espart, cànem, bova o boga, vímet, jute, rami, sisal, etc. Inclou els antics oficis com espadador, estamer, estorer, granerer, palmer o panerer.

Família Fibres vegetals

Activitat Elaborar objectes de fibres vegetals

Ofici Esparter/Espartera

Definició Persona que té per ofici elaborar tot tipus d'objectes amb espart.

Família Fibres vegetals

Activitat Llatar

Ofici **Llater/Llatera**

(Llatrer/a, a l'illa de Menorca)

Definició Persona que té per ofici elaborar objectes amb fibres vegetals de fulles de garballó (margalló, *Chamaerops humilis*), pitra o espart. El procés d'elaboració i de transformació és artesanal: recol·lectar, assecar i blanquejar, escaldar, escoar, esbrinar o llatar. A Eivissa és molt tradicional realitzar llata d'espart de cinc camades (soles d'espartenyà), de cinc a quinze camades (senalla, barsa) i de set camades (capells de floç).

VII. FAMÍLIA DE LA FUSTA:

Família Fusta

Activitat Elaborar botes

Ofici **Boter/Botera**

Definició Persona que té per ofici elaborar i reparar botes, destinades a contenir, generalment, vins, licors o begudes espirituoses. Inclou el que fabrica almuds i barcelles a Mallorca.

Família Fusta

Activitat Fusteria

Ofici **Fuster groller/Fustera grollera**

(Arader, a l'illa de Menorca)

Definició Persona que té per ofici fabricar tot tipus d'objectes comuns de fusta (portes, finestres, persianes, tanques, mobles...). Inclou els mestres d'arades i carros. A Menorca, fuster que es dedica especialment a fer arades, carros i altres arreu de llenya propis de l'agricultura.

Família Fusta

Activitat Fusteria

Ofici **Fuster primater/Fustera primatera**

Definició Persona que té per ofici dissenyar i fabricar mobles, ja siguin models únics o series reduïdes, i que utilitza tècniques manuals en les diverses fases de producció, generalment, amb fustes de qualitat. Aquests artesans i artesanes realitzen els acabats de la fusta, ja sigui amb laques orgàniques, ceres o olis (inclou el denominat ebenista en altres llocs).

Família Fusta

Activitat Marqueteria

Ofici **Marqueter/Marquetera**

Definició Persona que té per ofici dissenyar, dibuixar i fer calats per embotir làmines de fusta prèviament retallades com a decoració en objectes. Si les peces són fines làmines de fusta de diferents colors (generalment nobles) es tracta de marqueteria. Si els embotits són d'altres materials com ivori, ós, ceràmica, pedra, etc., l'ofici es denomina taraceador.

Família Fusta

Activitat Rehabilitació de mobles

Ofici Reparador de mobles/Reparadora de mobles

Definició Persona que té per ofici recuperar mobles deteriorats amb tècniques específiques. El criteri d'intervenció ha de respectar els elements originals així com l'existència de la pàtina antiga (inclouent-hi antigues intervencions amb valor històric).

Família Fusta

Activitat Torn

Ofici **Torner de fusta/Tornera de fusta**

Definició Persona que té per ofici tallar peces de fusta que giren sobre si mateixes mitjançant un torn, amb l'ajuda d'eines tallants.

VIII. FAMÍLIA DELS METALLS:

Família Metalls

Activitat Esmolar

Ofici **Esmolador/Esmoladora**

Definició Persona que té per ofici agusar el tall d'instruments i eines tallants, fent ús principalment d'una pedra esmeril en un torn.

Família Metalls

Activitat Treballs amb aliatges

Ofici Menestral de metalls d'aliatge/Menstrala de metalls d'aliatge

Definició Persona que té per ofici fabricar o adobar objectes mitjançant metalls com el coure, l'estany o els seus aliatges, bronze, llaütó o alpaca (Cu-Ni-Zn). Inclou els antics oficis de courer, llaütoner, peller.

Família Metalls

Activitat Ferreria

Ofici Ferrador/Ferradora

Definició Persona que té per ofici clavar les ferradures als cascs d'un equí, després d'ajustar-les segons la disposició particular del casc i l'anatomia de l'animal, per tal de protegir-les.

Família Metalls

Activitat Ferreria

Ofici Ferrer/Ferrera

Definició Persona que té per ofici treballar en la fabricació, el muntatge i l'ajust d'elements i peces metàl·liques de ferro i acer, utilitzant tècniques de tall, temprat i soldadura. No implica necessàriament la fusió del metall.

Família Metalls

Activitat Forja

Ofici Forjador/Forjadora

Definició Persona que té per ofici treballar en la fabricació, el muntatge i l'ajust d'elements i peces metàl·liques de ferro i acer per a la construcció de peces i elements artístics (forja), utilitzant tècniques de tall, temprat, rebladura i soldadura a la fornal.

Família Metalls

Activitat Fosa

Ofici Fonedor/Fonedora

Definició Persona que té per ofici fondre i liquar metalls (aliatge de ferro i carboni —de 2,5 a 4 % de carboni— en el cas de ferro colat, no forjable), minerals o altres cossos sòlids fins a obtenir metall líquid, que s'aboca o cola en motlles, on se solidifica i refreda, i s'obtenen objectes sòlids. Aquest procés es denomina modelatge.

Família Metalls

Activitat Elaboració de ganivets i navalles

Ofici Ganiveter/Ganivetera

Definició Persona que té per ofici fabricar navalles, ganivets o altres objectes tallants, amb empunyadures de diversos materials. Inclou qui fa els tradicionals trinxets de diferents tipus (trinxeter).

Família Metalls

Activitat Treballar amb llauna

Ofici Llauner/Llaunera

(Llanterner, a l'illa de Menorca)

Definició Persona que té per ofici elaborar objectes de llauna, amb tècniques i eines específiques.

Família Metalls

Activitat Treballar amb metall

Ofici Picaroler/Picarolera

Definició Persona que té per ofici fabricar picarols o esquelles.

Família Metalls

Activitat Treballar amb metall

Ofici Serraller/Serrallera

Definició Persona que té per ofici dissenyar, elaborar i/o reparar objectes artístics de ferro o acer, com panys, picaportes, frontisses, claus i altres objectes.

Família Metalls

Activitat Torn

Ofici Torner de metalls/Tornera de metalls

Definició Persona que té per ofici tornejat objectes de metall.

IX. FAMÍLIA MULTIDISCIPLINÀRIA:

Família Multidisciplinària

Activitat Diverses disciplines

Ofici **Menestral interdisciplinari/Menstrala interdisciplinària**

Definició Persona que té per ofici l'elaboració d'objectes decoratius o utilitaris amb l'aplicació de tècniques de diferents oficis, materials de diferents naturalesa o la seva combinació.

Família Multidisciplinària

Activitat Escenografia

Ofici **Attrezzista**

Definició Persona que té per ofici recrear un espai de forma genèrica, entenent aquest com el conjunt d'elements que permeten reproduir un determinat clima o ambient.

Família Multidisciplinària

Activitat Efectes especials

Ofici **Caracteritzador de personatges/Caracteritzadora de personatges**

Definició Persona que té per ofici la realització de canvis en l'aparença física d'una persona per transformar-la en un personatge determinat. Per a això s'utilitzen complements com perruques, pròtesis, postissos i maquillatge especialitzat en caracterització.

Família Multidisciplinària

Activitat Motllos

Ofici **Emmotllador/Emmotlladora**

Definició Persona que té per ofici fer motllos amb diferents materials (naturals o sintètics) i tècniques específiques.

Família Multidisciplinària

Activitat Elaboració de joguines

Ofici **Fabricant de joguines**

Definició Persona que fabrica joguines, pepes i tot tipus de jocs d'entreteniment de manera artesanal mitjançant diferents materials i tècniques.

Família Multidisciplinària

Activitat Rehabilitació de vehicles antics a motor

Ofici **Rehabilitador de vehicles/Rehabilitadora de vehicles**

Definició Persona que té per ofici el condicionament de vehicles històrics a motor respectant els processos de creació, els materials, l'estètica i la funcionalitat pròpia del vehicle, mitjançant tècniques de diferents oficis artesans i l'encreuament de diverses metodologies de treball (cromatge, esmaltadura, tapisseria, tècniques de metall, fusta, etc.). Inclou les bicicletes, les aeronaus, els trens i qualsevol altre vehicle.

Família Multidisciplinària

Activitat Producció de carbó vegetal

Ofici **Carboner**

Definició Persona que fa carbó de llenya. També rep el nom de sitger.

X. FAMÍLIA DE LES MESURES DEL TEMPS:

Família Mesures del temps

Activitat Rellotgeria

Ofici **Rellotger/Rellotgera**

Definició Persona que té per ofici la construcció o reparació de rellotges analògics de tot tipus.

XI. FAMÍLIA DE LA MÚSICA:

Família Música

Activitat Afinador d'instruments de tecla

Ofici **Afinador/Afinadora**

Definició Persona que té per ofici afinar instruments musicals de corda de tecla, percudida (piano) i/o pinçada (clau) o vent mecànic (orgue).

Família Música

Activitat Construcció d'instruments

Ofici Constructor d'instruments musicals de percussió/Constructora d'instruments musicals de percussió

Definició Persona que té per ofici construir instruments musicals de percussió, tant de so determinat (timbals, carilló, xilòfon, celesta, campanes tubulars) o indeterminat, amb membranes (tambor, caixa, bombo, pandereta); de metall (plats, cròtals, triangle, gong, cascavells) o de fusta (castanyoles, matraca, maraques, caixa xinesa, claus, fuet, güiro).

Família Música

Activitat Construcció d'instruments

Ofici Constructor d'instruments musicals de tecla/Constructora d'instruments musicals de tecla

Definició Persona que té per ofici construir o reparar instruments musicals de corda de tecla, percutida (piano) i/o pinçada (clau).

Família Música

Activitat Construcció d'instruments

Ofici Constructor d'instruments musicals de vent fusta/Constructora d'instruments musicals de vent fusta

Definició Persona que té per ofici construir un o diversos instruments musicals de vent fusta, com flauta, flautí, clarinet, oboè, corn anglès, fagot, saxòfon, gaites.

Família Música

Activitat Construcció d'instruments

Ofici Constructor d'instruments musicals de vent metall/Constructora d'instruments musicals de vent metall

Definició Persona que té per ofici construir un o diversos instruments musicals de vent metall com trompes, trompetes, trombons, tubes.

Família Música

Activitat Construcció d'instruments

Ofici Constructor d'instruments musicals de vent mecànic/Constructora d'instruments musicals de vent mecànic. Orguener/a

Definició Persona que té per ofici construir, reparar i/o afinar orgues, orguener/a. S'inclou també el que té per ofici construir acordions.

Família Música

Activitat Construcció d'instruments

Ofici Constructor d'instruments musicals tradicionals/Constructora d'instruments musicals tradicionals

Definició Persona que té per ofici construir un o diversos instruments musicals tradicionals com guitarrons, xeremies, flabiols, tamborins, tarotes, ocarines, simbombes, castanyoles, bimbaus, flautes, espasins.

Família Música

Activitat Construcció d'instruments de corda

Ofici Violer/Violera o Lutier

Definició Persona que té per ofici construir instruments musicals de corda, tant fregada (violins, violes, violoncel·ls, contrabaixos) com polsada (guitarres, arpes, llaüts, bandúrries, violes, saltiris).

XII. FAMÍLIA DE L'ORNAMENTACIÓ:

Família Ornamentació

Activitat Joieria

Ofici Argenter/Argentera

Definició Persona que té per ofici elaborar objectes d'argent.

Família Ornamentació

Activitat Elaboració de bijuteria

Ofici Bijuter/Bijutera

Definició Persona que té per ofici elaborar peces artístiques destinades a l'ornamentació, realitzades amb matèries primeres de qualsevol tipus, que no siguin materials preciosos, de les quals es fa una modificació manual substancial, de tal manera que el producte final és diferent de les matèries primeres que el componen.

Família Ornamentació

Activitat Joieria

Ofici Encastador/Encastadora

Definició Persona que té per ofici la subjecció, fixació o encastament de pedres precioses en una muntura o carcassa de metall fabricada pel joier. La unió de les pedres sobre el seu suport requereix, per la seva importància i dificultat, uns coneixements i habilitats específics.

Família Ornamentació

Activitat Joieria

Ofici Esmaltador/Esmaltadora

Definició Persona que té per ofici esmaltar, entenent-se per esmaltar recobrir d'esmalt, que és un vernís vitri que s'aplica per fusió a un metall o a d'altres materials.

Família Ornametació

Activitat Gravació

Ofici Gravador/Gravadora

Definició Persona que té per ofici gravar sobre diferents materials com fusta, metalls (nobles o no) o vidre amb eines com punxons, gúbies, burins, ciselles, etc.

Família Ornametació

Activitat Joieria

Ofici Joier/Joiera

Definició Persona que té per ofici elaborar i/o reparar peces ornamentals mitjançant metalls preciosos o altres tipus de materials.

Família Ornametació

Activitat Joieria

Ofici Lapidari/Lapidària

(Glíptic/Glímpica, a l'illa de Menorca)

Definició Persona que té per ofici dissenyar i tallar pedres precioses.

XIII. FAMÍLIA DE LA CONSTRUCCIÓ SOSTENIBLE I DE LA PEDRA:

Família Construcció sostenible i pedra

Activitat Elaboració de cal

Ofici Calciner/Calcinera

Definició Persona que té per ofici elaborar calç i altres aglutinants, emprats en morters, pintures, emblanquinats i revestiments tradicionals i sostenibles.

Família Construcció sostenible i pedra

Activitat Construcció sostenible

Ofici Menestral de materials per a la bioconstrucció/Menestrala de materials per a la bioconstrucció

Definició Persona que té per ofici elaborar tot tipus de materials utilitzats en la bioconstrucció i arquitectura sostenible com són adobs, blocs d'argila compactada, blocs de palla, aïllants de llana, de cànem o de clovella d'arròs, etc. Aquests elements es realitzen preferentment amb materials locals, per la qual cosa contribueixen a impulsar l'economia local i la sostenibilitat.

Família Construcció sostenible i pedra

Activitat Fabricació i ús de guix

Ofici Guixaire

Definició Persona que té per ofici treballar el guix en la construcció i/o la seva fabricació.

Família Construcció sostenible i pedra

Activitat Construcció

Ofici Mestre d'obres en construcció tradicional/Mestra d'obres en construcció tradicional

Definició Persona que té per ofici construir i/o reparar elements de caràcter tradicional com ara torres dels molins, sínies, tafones, cellers, pous, cisternes, canalitzacions, escales, solats (encintats, emmarcats, codolats) i que té la capacitat de construir voltes i arcs de pedra escairada (estereotomia).

Família Construcció sostenible i pedra

Activitat Construcció de molins

Ofici Constructor de molins/Constructora de molins

Definició Persona que té per ofici construir o reparar molins i altres enginyers tradicionals. L'ofici es classifica en funció del tipus de molí i d'enginyer tradicional:

1. Molins de vent: a) fariners b) d'extracció d'aigua
2. Molins hidràulics
3. Molins de sang

Família Construcció sostenible i pedra

Activitat Construcció en pedra en sec

Ofici **Mestre de pedra en sec/Mestra de pedra en sec**

(Paredador, a Menorca)

(Mestre/a de paret de pedra seca, a Eivissa i Formentera)

Definició Persona que té per ofici construir elements de pedra en sec, sense cap morter, fang o ciment que lligui les pedres, com són parets, marges, barraques, camins, canals o fonts de mina, etc. Als llocs de Mallorca on abunden més les parets seques se'ls coneix com paredadors o paredadores i a les zones de muntanya com a margers o margeres.

Família Construcció sostenible i pedra

Activitat Mosaic

Ofici **Mosaïcista**

(Musivari, a l'illa de Menorca)

Definició Persona que té per ofici decorar parets, sòls i altres superfícies, mitjançant la incrustació de tesselles de diferent naturalesa i color damunt morters, generalment de calç, formant composicions figuratives o geomètriques.

Família Construcció sostenible i pedra

Activitat Construcció

Ofici **Picador de pedra/Picadora de pedra**

Definició Persona que té per ofici fer treballs de tall, escalarnat, llaurat, esculpit, motllurat, poliment, col·locació, assentament i neteja d'elements de tot tipus de pedres naturals, marès, calcàries, marbres, etc. amb tècniques tradicionals. Inclou l'ofici de picapedrer.

Família Construcció sostenible i pedra

Activitat Rajoles

Ofici **Rajoler/Rajolera**

Definició Persona que té per ofici fabricar rajoles amb diferents tipus de matèria prima i procediments específics.

Família Construcció sostenible i pedra

Activitat Revestiments tradicionals

Ofici **Elaborador de revestiments/Elaboradora de revestiments**

Definició Persona que té per ofici elaborar i aplicar revestiments sobre superfícies que poden ser tradicionals (morter mallorquí, de calç, enlluïts amb aplicació de rebles de pedra) o més especialitats com esgrafats, estucats, etc.

Família Construcció sostenible i pedra

Activitat Revestiments tradicionals

Ofici **Emblanquinador/Emblanquinadora**

Definició Persona que té per ofici emblanquinar parets amb calç. Ofici molt beneficiós per a la sostenibilitat mediambiental i íntimament lligat a l'ofici de calciner.

Família Construcció sostenible i pedra

Activitat Extracció de pedra

Ofici **Trencador/a de marès**

Definició Persona que té per ofici extreure els blocs de pedra de dins la pedrera. El marès és el material principal utilitzat a Menorca en la construcció des de temps immemorial.

XIV. FAMÍLIA DE LA PELL I EL CUIRO:

Família Pell i couro

Activitat Adob de pells

Ofici **Adobador de pells/Adobadora de pells**

Definició Persona que té per ofici l'adob de tot tipus de pell d'origen animal.

Família Pell i couro

Activitat Couro

Ofici **Cuireter/Cuiretera**

Definició Persona que té per ofici treballar amb couro objectes de tot tipus (decoratius o utilitaris) i/o peces de vestir.

Família Pell i couro

Activitat Guarnicioneria

Ofici **Guarnicioner/Guarnicionera**

Definició Persona que té per ofici elaborar guarnicions de cavalleries i altres corretges.

Família Pell i couro

Activitat Marroquineria

Ofici **Marroquiner/Marroquinera**

Definició Persona que té per ofici elaborar objectes i complements de pell.

Família Pell i couro

Activitat Elaboració d'odres

Ofici **Odrer/Odrera**

Definició Persona que té per ofici elaborar, amb cuir, útils per a líquids, normalment vi o oli, i que acostumen a conservar la forma de la pell de l'animal.

Família Pell i couro

Activitat Pelleteria

Ofici **Pelleter/Pelletera**

Definició Persona que té per ofici confeccionar peces d'abric amb pells adobades que conserven el pelatge natural.

Família Pell i couro

Activitat Decoració de couro

Ofici **Repussador/Repussadora**

Definició Persona que té per ofici la utilització de pell o couro per realitzar elements decoratius ressaltant relleus sobre la superfície, emprant tècniques tradicionals o actuals (repussar, policromar, gravar, estampar, modelar).

Família Pell i couro

Activitat Elaboració de cadires de cavalleria

Ofici **Selleter/Selletera**

(Seller, a l'illa de Menorca)

Definició Persona que té per ofici elaborar tota mena de cadires per a les cavalleries.

XV. FAMÍLIA DELS TEIXITS I LA CONFECCIÓ:

Família Teixits i confecció

Activitat Producció de feltre

Ofici **Enfeltrador/Enfeltradora**

Definició Persona que té per ofici elaborar feltre. Es tracta d'un mètode de compactació de fibres d'origen natural (fonamentalment de llana d'ovella) amb diverses tècniques específiques que donen com a resultat una tela no teixida, és a dir, sense trama ni ordit.

Família Teixits i confecció

Activitat Brodats

Ofici **Brodador/Brodadora**

Definició Persona que té per ofici adornar o enriquir teles i teixits mitjançant brodats amb filatures de diversos materials o bé extreure els fils per crear calats.

Família Teixits i confecció

Activitat Capells

Ofici **Capeller/Capellera**

Definició Persona que té per ofici dissenyar i confeccionar capells i tocats.

Família Teixits i confecció

Activitat Costura

Ofici **Cosidor/Cosidora**

Definició Persona que té per ofici cosir peces de vestir, no té per què dissenyar ni fer patrons. Cus les peces ja retallades segons el patró donat. Inclou qui dissenya i elabora complements i objectes de teles cosides.

Família Teixits i confecció

Activitat Labor de retalls (Patchwork)

Ofici **Creatiu de labors de retalls/Creativa de labors de retalls (Patchwork)**

Definició Persona que té per ofici confeccionar teles a partir de retalls cosits de materials i colors diferents, seguint unes pautes i uns patrons

determinats.

Família Teixits i confecció

Activitat Filat

Ofici **Filador/Filadora**

Definició Persona que té per ofici elaborar fils a partir de fibres d'origen animal o vegetal per a la seva utilització en la fabricació de teixits, brodats o puntes.

Família Teixits i roba

Activitat Teixits i confecció

Ofici **Matalasser/Matalassera**

Definició Persona que té per ofici realitzar matalassos i coixins de manera artesanal emplenats amb fibres naturals, generalment de llana.

Família Teixits i confecció

Activitat Moda i disseny

Ofici **Modista**

Definició Persona que té per ofici dissenyar i elaborar peces de vestir, generalment per a dona però també per a home. Dissenya, fa patrons, crea prototips, selecciona teixits, talla, ajusta i confecciona, entre d'altres coses.

Família Teixits i confecció

Activitat Passamaneria

Ofici **Passamaner/Passamanera**

Definició Persona que té per ofici dissenyar i confeccionar peces de galó o trenzilla, cordons, borles, flocadures i altres adorns d'or, plata, seda, cotó o llana, entre d'altres materials, que serveixen per guarnir i adornar.

Família Teixits i confecció

Activitat Elaboració de randes

Ofici **Puntaire**

Definició Persona que té per ofici dissenyar i elaborar randes, mitjançant la tècnica de puntes al coixí, boixets o macetes, agulles o ganxet (randa).

Família Teixits i confecció

Activitat Sastreria

Ofici **Sastre/Sastressa**

Definició Persona que té per ofici tallar i confeccionar roba a mida per a home, especialment mudades (vestits jaqueta), camises i abrics.

Família Teixits i confecció

Activitat Moda i disseny

Ofici **Patronista**

Definició Persona que es dedica a dissenyar, crear, modificar i tallar patrons.

Família Teixits i confecció

Activitat Tapisseria

Ofici **Tapisser/Tapissera**

Definició Persona que té per ofici entapissar mobles, especialment cadires i sofàs.

Família Teixits i confecció

Activitat Teixit d'alt lliç

Ofici **Teixidor d'alt lliç/Teixidora d'alt lliç**

Definició Persona que té per ofici elaborar tapissos o estores. Aquests teixits s'elaboren a telers verticals.

Família Teixits i confecció

Activitat Teixit de baix lliç

Ofici **Teixidor de baix lliç/Teixidora de baix lliç**

Definició Persona que té per ofici elaborar teixits en telers horitzontals en els quals es disposa l'ordit i es projecten les llançadores per formar la trama.

Família Teixits i confecció

Activitat Teixit de teles de llengües

Ofici **Teixidor de teles de llengües/Teixidora de teles de llengües**

Definició Persona que té per ofici la fabricació artesanal de teles de llengües. Es tracta d'una tècnica de producció de teixits denominada ikat, on es fa una tinció prèvia, per reserva, abans de teixir-los.

Família Teixits i confecció

Activitat Teixit de punt

Ofici **Teixidor de punt/Teixidora de punt**

Definició Persona que té per ofici l'elaboració de teixits de punt amb tècnica d'agulles.

Família Teixits i confecció

Activitat Elaboració de teixits tradicionals

Ofici **Teixidor/a de tela de drap i teixits de tela de gonella de burell**

Definició Persona que té l'ofici de elaborar teixits de drap o teixits de gonella de burell (que tenen llana i estopa).

Família Teixits i confecció

Activitat Tintura

Ofici **Tintorer/Tintorera**

(Tenyidor/a, a Eivissa i Formentera)

Definició Persona que té per ofici tenyir matèries tèxtils o fils, d'origen animal o vegetal.

Família Arts naturals

Activitat Tosa

Ofici **Tonedor/Tonedora**

Definició Persona que té per ofici tallar amb estisores la llana de la ovella viva, realitzant tirades arquejades formant figures típiques amb diferents patrons.

XVI. FAMÍLIA DEL CALÇAT:

Família Calçat

Activitat Sabateria

Ofici **Avarquer/Avarquera**

Definició Persona que té per ofici elaborar avarques, calçat típic de Menorca.

Família Calçat

Activitat Sabateria

Ofici **Espardenyer/Espardenyera**

Definició Persona que té per ofici elaborar espardenyes. L'espardenya és un calçat de sola de cànem trenat (d'espert o de jute) i teixit de cotó o cànem. Hi ha moltes variants, entre d'altres, amb vetes que es lliguen al turmell. A Eivissa i Formentera l'espardenya té sola d'espert, cànem o jute amb coberta de pitra, d'espert o de lona. L'espardenya amb coberta de lona, a aquestes illes, s'anomenava sabatilla.

Família Calçat

Activitat Sabateria

Ofici **Former/Formera**

Definició Persona que té per ofici elaborar formes per a la fabricació de sabates. Requereix coneixements d'anatomia del peu, punts de suport, forma i parts de la forma, alçada del tacó, etc.

Família Calçat

Activitat Sabateria

Ofici **Patronista**

Definició Persona que té per ofici dissenyar i elaborar patrons per fabricar calçat.

Família Calçat

Activitat Sabateria

Ofici **Sabater/Sabatera**

Definició Persona que té per ofici elaborar sabates de diferents materials.

Família Calçat

Activitat Sabateria

Ofici Taloner/Talonera
(Taconer/Taconera, a Eivissa i Formentera)

Definició Persona que té per ofici motllejar i fabricar els talons de les sabates.

XVII. FAMÍLIA DEL VIDRE:

Família Vidre

Activitat Vidre bufat

Ofici Bufador de vidre/Bufadora de vidre

Definició Persona que té per ofici donar forma al vidre fos bufant-lo mitjançant una canya.

Família Vidre

Activitat Elaboració de vidre de «candilón»

Ofici Vidrier de «candilón»/Vidriera de «candilón»

Definició Persona que té per ofici transformar barretes o tubs de vidre amb un bufador per crear figures.

Família Vidre

Activitat Elaboració d'objectes de vidre

Ofici Vidrier de forn/Vidriera de forn

Definició Persona que té per ofici elaborar objectes de vidre mitjançant l'ús del forn. Inclou el fusing o fusió del vidre (en pla) i el termoformat (amb relleu).

Família Vidre

Activitat Elaboració de vitralls

Ofici Vitraler/Vitrallera

Definició Persona que té per ofici elaborar composicions pictòriques que combinen vidres de colors, units mitjançant franges o tires de metall, principalment plom.

FAMÍLIA DE L'ALIMENTACIÓ

L'artesania agroalimentària té una vinculació amb el sector agrari, però també una incidència en la higiene i sanitat, per la qual cosa requereix un tractament específic.

D'altra banda, es fa necessari regular, en benefici tant d'elaboradors com de consumidors i consumidores, la utilització de les paraules artesà i artesanal quan es refereixin a la producció de productes agroalimentaris, definir les empreses que poden utilitzar aquesta qualificació i establir els requisits necessaris per gaudir de la condició d'artesà o artesana agroalimentari/ària.

Generalitats respecte de tots els oficis i productes derivats de l'alimentació artesanal

Activitats de manipulació, elaboració i transformació de productes agroalimentaris que, complint els requisits establerts per normativa, estiguin subjectes a unes condicions que es proposa regular per definir-ne un procés productiu que garanteixi a la persona consumidora un producte final individualitzat, de qualitat i amb característiques diferencials, obtingudes gràcies a les petites produccions controlades per la intervenció personal de l'artesà o artesana.

L'artesania alimentària ha de complir una sèrie de condicions, com són:

1. Ingredients i matèries primeres: qualitat, proximitat, absència d'estabilitzants, conservants i additius.
2. Condicions higienicosanitàries: els productes elaborats han de complir les disposicions vigents.
3. Processos d'elaboració: predominantment manuals; tot i això, s'admet un cert grau de mecanització en operacions parcials, exceptuant-ne sempre la selecció de les matèries primeres.
4. La responsabilitat i direcció del procés de producció recauen en un artesà alimentari, el qual ha de prendre part directa i personal en l'execució del treball.

XVIII. FAMÍLIA DE L'ALIMENTACIÓ:

Família Alimentació

Activitat Elaboració de begudes espirituoses

Ofici Alambiner/Alambinera

Definició Persona que té per ofici destil·lar herbes, cereals o productes d'origen agrícola en alambí de coure per elaborar begudes. En el cas del Gin de Maó s'elabora per destil·lació d'alcohol etílic d'origen agrícola i baies de ginebró en alambins de coure (*Juniperus communis*)

utilitzant com a combustible el foc directe de llenya.³

Família Alimentació

Activitat Elaboració de formatge

Ofici **Afinador de formatges/Afinadora de formatges**

Definició Persona encarregada del procés de maduració dels formatges a través de transformacions enzimàtiques, el que determina les característiques que defineixen les diferents varietats de formatge, com el seu gust, la textura o el cos.

Família Alimentació

Activitat Elaboració de mel i derivats

Ofici **Apicultor/Apicultora**

(Abellerol, a l'illa de Menorca)

Definició Persona que té per ofici tenir cura de les abelles en el seu medi, les caseres, per a l'elaboració de productes derivats, com són la mel, el pròpoli, la gelea, el pol·len, la cera, etc., seguint un procés natural que no modifiqui les seves propietats essencials.

Família Alimentació

Activitat Elaboració de productes alimentaris

Ofici **Assaonador de fruita seca/Assaonadora de fruita seca**

Definició Persona que té per ofici assaonar fruites seques com ametlles o d'altres amb diferents condiments, tant dolços com salats.

Família Alimentació

Activitat Elaboració de productes alimentaris

Ofici **Bunyoler/Bunyolera**

Definició Persona que té per ofici fer bunyols de massa de pasta, fregits en oli, amb forma arrodonida, que pot dur forat en el centre o no.

Família Alimentació

Activitat Elaboració de begudes espirituoses

Ofici **Cerveser/Cervesera**

Definició Persona que té per ofici elaborar una beguda alcohòlica, no destil·lada, i sense pasteuritzar, de sabor amarg, que es fabrica amb grans de germinats d'ordi o altres cereals, aquest midó es fermenta en aigua amb llevat i s'aromatitza sovint amb llúpul, entre d'altres plantes.

Família Alimentació

Activitat Elaboració de productes alimentaris

Ofici **Cuiner tradicional/Cuiner tradicional**

Definició Persona que té per ofici elaborar plats preparats amb receptes tradicionals de les Illes Balears.⁴

Família Alimentació

Activitat Elaboració de productes carnis

Ofici **Embotidor/Embotidora**

Definició Persona que té per ofici omplir atapeïdament un budell de carn capolada, generalment, de porc, fins a posar-lo tibant. L'artesà o artesana ha de controlar tot el procés d'elaboració, utilitzant ingredients de qualitat, amb una bona compensació de greix, espècies de qualitat, sense farines i respectant el procés de maduració natural.

Família Alimentació

Activitat Elaboració de condiments

Ofici **Especier/Especiera**

Definició Persona que es dedica a elaborar substàncies aromàtiques que poden ser picants, emprades per a condimentar el menjar. S'ha de respectar el procés natural de maduració de la planta, així com fer una selecció manual de les parts de més qualitat.

Família Alimentació

Activitat Elaboració de formatge

Ofici **Formatger/Formatgera**

Definició Persona que es dedica a elaborar formatges, preferentment amb llet provinent d'animals propis, a fi de controlar la seva alimentació i la qualitat de la llet utilitzada en el producte.

Família Alimentació

Activitat Elaboració de productes alimentaris

Ofici **Fornier/Fornera**

Definició Persona que té per ofici fer pa, panets i altres productes de form tradicionals de les Illes Balears.

Família Alimentació

Activitat Elaboració de galetes

Ofici **Galeter/Galetera**

Definició Persona que té per ofici fer galetes artesanes de tot tipus, tant dolces com salades.

Família Alimentació

Activitat Elaboració de productes alimentaris

Ofici **Gelater/Gelatera**

Definició Persona que té per ofici fer gelats artesans amb ingredients propis de les Illes Balears.

Família Alimentació

Activitat Elaboració de productes alimentaris

Ofici **Herbolari/Herbolària**

Definició Persona que té per ofici cercar o cultivar, recollir i tractar plantes aromàtiques per elaborar productes amb característiques específiques. S'ha de respectar el procés natural de maduració de la planta. La selecció de les fulles s'ha de fer preferentment de forma manual per tal que el resultat tenguí la màxima qualitat.

Família Alimentació

Activitat Elaboració de begudes espirituoses

Ofici **Licorer/Licorera**

Definició Persona que té per ofici elaborar licors amb els procediments de destil·lació en alambí de coure, maceració o una combinació d'ambdues. En el cas de les herbes de Mallorca s'obtenen mitjançant la barreja d'una beguda espirituosa anisada amb una solució hidroalcohòlica, aromatitzada per maceració i/o destil·lació de plantes, i addició d'aigua, alcohol etílic d'origen agrícola i facultativament sacarosa. En el cas de les herbes eivissenques es tracta d'una beguda espirituosa anisada amb una graduació alcohòlica entre el 24 % i el 38 % en volum, aromatitzada amb plantes i edulcorada amb sacarosa. A Eivissa també es produeix la Frígola, un licor elaborat a partir de la destil·lació de la flor de frígola, a la qual s'afegeix una mescla d'alcohol de melassa i sucre, donant com a resultat un licor dolç amb una graduació d'uns 30°. Hi ha licors que s'elaboren amb la tècnica de maceració, com el cas del Palo de Mallorca, que es pot obtenir per maceració i/o infusió d'escorça de quina i d'arrels de genciana, amb sucre, sacarosa caramel·litzada i alcohol etílic.

Família Alimentació

Activitat Elaboració de productes alimentaris

Ofici **Melmelader/Melmeladera**

Definició Persona que té per ofici produir melmelada, confitura i/o gelea. Inclou qui fa codonyat.

Família Alimentació

Activitat Elaboració de productes alimentaris

Ofici **Elaborador/a de flaons**

Definició Persona que té per ofici elaborar flaons, pastís típic de la cuina pititüsa amb base feta amb farina, anís i oli que després s'omple amb una pasta feta amb ous, formatge, sucre i herba sana.

Família Alimentació

Activitat Elaboració de productes alimentaris

Ofici **Neuler/Neulera**

Definició Persona que té per ofici elaborar neules, producte dolç típic de les Illes Balears, la característica principal del qual és que està embolicat en forma de canonet. Existeixen varietats amb xocolata i cremes de fruits secs.

Família Alimentació

Activitat Elaboració de productes alimentaris

Ofici **Pastisser tradicional/Pastissera tradicional**

Definició Persona que té per ofici elaborar tot tipus de pastissos, tant dolços com salats, propis de les Illes Balears.

Família Alimentació

Activitat Elaboració de productes alimentaris

Ofici **Salador d'olives/Saladora d'olives**

Definició Persona que té per ofici amanir o condimentar productes agroalimentaris (com olives, però també fonoll marí, tàperes o d'altres) per obtenir diferents tipus de sabors, afegint-los condiments com sal, espècies, vinagre, etc.

Família Alimentació

Activitat Elaboració de productes alimentaris

Ofici **Saliner/Salineria**

Definició Professional expert en el funcionament del sistema de les salines marines i encarregat del manteniment de les basses, des de la captació de l'aigua de la mar al seu origen fins a la cristallització de la sal. Entre les seves funcions també es troba l'extracció mecànica de la sal marina als cristallitzadors i el seu assecat, l'extracció manual i assecat en taules de la sal marina verge, així com la collita manual i assecat en taules de la flor de sal.

Família Alimentació

Activitat Elaboració de condiments

Ofici **Salser/Salsera**

Definició Persona que té per ofici elaborar tot tipus de salses i cremes per condimentar aliments.

Família Alimentació

Activitat Elaboració de condiments

Ofici **Sequer/Sequera**

Definició Persona que té per ofici recollir, preparar i assecat productes agrícoles a la manera tradicional com ara albercocs, tomàtigs, pebres i figues, entre d'altres (a Eivissa i Formentera s'utilitzen tomates i pebreres).

Família Alimentació

Activitat Elaboració d'oli

Ofici **Tafoner/Tafonera**

Definició Persona que té per ofici elaborar olis d'oliva verges, que són els olis obtinguts del fruit de l'olivera, únicament per procediments mecànics o per altres procediments físics en condicions, especialment tèrmiques, que no produeixin l'alteració de l'oli, que no hagin tingut més tractament que la rentada, la decantació, la centrifugació i el filtratge. Tot el procés productiu ha d'estar controlat per l'artesà o artesana, la cura dels arbres, la recol·lecció de l'oliva, la selecció i l'elaboració final de l'oli en tafona (o trull, a Eivissa i Formentera) per tal de garantir la qualitat del producte.

Família Alimentació

Activitat Elaboració de productes alimentaris

Ofici **Torrador de cafè/Torradora de cafè**

Definició Persona que té per ofici seleccionar, mesclar i torrar, mitjançant l'acció del foc, diversos tipus de cafè en gra, per tal de despertar les aromes i els sabors del producte final.

Família Alimentació

Activitat Elaboració de productes alimentaris

Ofici **Torroner/Torroneira**

Definició Persona que té per ofici elaborar el dolç tradicional de Nadal el component principal del qual és l'ametlla.

Família Alimentació

Activitat Elaboració de begudes espirituoses

Ofici **Vinater/Vinatera**

Definició Persona que té cura del vi i treballa al celler. Per vi s'entén la beguda alcohòlica resultant de la fermentació del most, suc de raïm. Tot el procés productiu ha d'estar controlat per l'artesà o artesana, la cura del cep, la recol·lecció del raïm, la selecció i l'elaboració del vi en un celler propi per tal de garantir la qualitat del producte.

Família Alimentació

Activitat Elaboració de productes alimentaris

Ofici **Xocolater/Xocolatera**

Definició Persona que té per ofici la fabricació de productes elaborats a base de cacau. Entre els productes que elabora el xocolater es troben tauletes, bombons, ous i altres figures, així com xocolata en pols o xocolata líquida.

Família Alimentació

Activitat Elaboració de productes de reposteria tradicional

Ofici **Elaborador/a d'orelletes**

Definició Persona que té per ofici fer orelletes, postres típiques de la cuina pitüsa de pasta dolça fregida amb forma d'orella feta de massa de farina, ous, sucre, greix, licor d'anís dolç, llevat i ratlladura de llimó.

Família Alimentació

Activitat Producció de begudes carbòniques

Ofici Sifoner/Sifonera

Definició Persona que té per ofici elaborar begudes gasoses o derivades.

Família Alimentació

Activitat Elaboració de productes alimentaris

Ofici Sucre/a o Confiter/a

Definició Persona que té per ofici elaborar confits i altres llepolies a base de sucre. Ofici íntimament lligat i relacionat amb moltes de les festes i els costums de Menorca.

Família Alimentació

Activitat Elaboració de productes alimentaris

Ofici Carnisser/Carnissera

Definició Persona que té per ofici especejar i espedaçar peces de carn, també n'elabora productes variats. Ofici íntimament lligat i relacionat amb l'ofici d'embotidor.

